

Vad tycker du?

Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen - Samhällskunskap, Årskurs 7-9

Syfte

Eleverna får ta ställning i några frågor, argumentera för sin sak och testa hur stark övertygelsen är.

Läraren reflekterar

Under en dag gör vi hundratals val. Några av stor betydelse, några mindre eller betydelselösa. Vi förväntas tycka till om saker, men frågan är hur väl underbyggda våra åsikter egentligen är? Åsikter är sällan stabila och vi är ofta väldigt lättpåverkade av andra eller situationen. Trots detta kan vi uttrycka våra åsikter tämligen starkt och tvärsäkert i många olika frågor. Dessutom hittar vi snabbt argument som styrker våra åsikter. Eleverna är också duktiga på att tycka saker. Varför inte testa om eleverna hittar på argument som passar deras åsikter? Lektionsidén består av tre delar.

DEL 1 – VAD TYCKER DU?

Eleverna får träna på att argumentera. De ska helt enkelt försöka hitta så många argument som möjligt som styrker deras åsikt. Dela ut svarsblanketten (som PDF längst ned). Under varje svarsalternativ finns det gott om utrymme att skriva argument (som eleverna sedan kan använda som stöd i samtalen). Läs en fråga i taget och låt eleverna svara enskilt.

Eleverna delger varandra svaren i mindre grupper om 3-4 elever där de också argumenterar för sin sak. Tidsbegränsa diskussionen till ett par minuter per påstående (som är hämtade från programmet och ursprungligen kommer från Lunds universitet).

Bifogad video: <https://docs.google.com/presentation/d/1e02nttjfsJV0HqbeNqMn-dMIK2zJtsqOORSOah6Bvc/embed?start=false&loop=false&delayms=3000>

Del 2 – Samtal i helklass

Medan eleverna samtalar byter du i smyg till sida 3 i presentationen. Där har två av frågorna fått helt motsatt innebörd. I fråga 2 har ordet "acceptabelt" blivit "oacceptabelt" och i fråga 5 har ett "inte" smugit sig in i påståendet. Samla in svarsplapparna. Nu får grupperna redogöra för sina samtal i helklass. Gör några nedslag i grupperna. När du kommer till frågorna 2 och 5 kan enskilda elever ges möjlighet att lufta sin syn på saken. Gör så här:

1. Läs påståendet högt och utdela ordet till en elev (du måste ha koll på elevens svar).
2. Berätta och visa hur eleven har svarat och ge denne tid att tänka över argumenten.
3. Eleven får motivera sitt svar.

Det borde väcka några reaktioner i samtalsgruppen... och kanske ge några insikter. Testa detta på några fler utvalda elever (du har säkert god kännedom om vilka som lämpar sig väl att genomföra detta lilla experiment på).

Del 3 – Vad visar experimentet?

Eleverna får fundera på hur det kan komma sig att vi "hittar på" argument som styrker vår åsikt. I vilka frågor är det vanligare än andra? Vet eleverna vad de och andra egentligen tycker om olika frågor? Trevligt om någon kommer till insikten att många frågor inte är så enkla – att världen inte är så digital med enkla svar om rätt och fel – utan går att belysa ur många olika perspektiv... och att livet handlar om att göra val! Mer eller mindre baserade på förnuftsmässiga argument... och mer eller mindre medvetna.

Lgr 11 Förmåga (kopplingar till samhällskunskap)

Analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv.

Centralt innehåll

Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter.

Kunskapskrav

Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då **komplexa** samband med **välutvecklade och väl** underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med **välutvecklade** resonemang och **väl** underbyggda argument och kan då i **stor** utsträckning växla mellan olika perspektiv.